

Tijd voor een nuchter besluit

In Nederland kampen jaarlijks ruim 1,8 miljoen mensen met problematisch alcoholgebruik. De maatschappelijke kosten bedragen volgens het Trimbos-instituut circa **€6 miljard per jaar**: verslavingszorg, ziekenhuisopnames, verkeersongelukken, verzuim, justitiële interventies en verloren arbeidsproductiviteit. Daarbovenop komen de persoonlijke gevolgen: hersenschade, psychische klachten, sociale ontwrichting en vroegtijdig overlijden. Alcohol is wettelijk, sociaal en economisch diep ingebed — maar wetenschappelijk gezien schadelijker dan veel illegale middelen. Dat is geen mening, maar een feit, herhaaldelijk onderbouwd door het RIVM en internationale studies, waaronder de Global Burden of Disease.

Tegelijkertijd is er een natuurlijk alternatief dat in gecontroleerde omgevingen belofte toont: **psilocybine**. Deze werkzame stof uit paddestoelen is volgens onderzoekers van onder meer Johns Hopkins, Imperial College London en het UMC Utrecht *niet verslavend, veilig bij gecontroleerd gebruik*, en in staat om *mentale gezondheid te verbeteren bij onder meer depressie, angststoornissen en verslavingsproblematiek*. Psilocybine stimuleert neuroplasticiteit — het vermogen van het brein om zich opnieuw te organiseren. Alcohol

daarentegen vernielt hersencellen.

En toch: psilocybine is grotendeels verboden, alcohol is overal te koop. De ironie daarvan is even groot als de maatschappelijke schade die eruit voortkomt.

Daarom is nu een subsidieaanvraag ingediend voor een **klinische proef** met 150 deelnemers uit de regio Ede. Doelgroep: volwassenen met psychosociale klachten en problematisch alcoholgebruik. Design: dubbelblind, gerandomiseerd. Twee groepen: een ontvangt professioneel begeleide psilocybine-therapie met voorbereiding en nazorg; de andere volgt de huidige standaardzorg. De kosten: **€550.000**. Eenmalig.

Ter vergelijking: de zorgkosten voor **één alcoholverslaafde** kunnen oplopen tot **€50.000 per jaar**. Bij slechts 50 succesvolle trajecten kan deze proef zich dus binnen één jaar terugverdienen. Maar de werkelijke winst zit elders: in vermeden psychische ellende, verhoogde zelfredzaamheid en verminderde zorgvraag. Als psilocybine aantoonbaar effectief is als behandelmethode, dan ontstaat een onderbouwde reden om middelenbeleid en geestelijke gezondheidszorg bij te stellen.

Critici zullen zeggen: we moeten voorzichtig zijn. En dat klopt. De

klinische proef is medisch-ethisch getoetst, vrijwillig, veilig en strikt begeleid. Het gaat niet om recreatief gebruik of legalisering, maar om wetenschappelijke toetsing. Zonder data blijft beleid hangen in aannames en stigma. Met data ontstaat ruimte voor rationeel beleid — beleid dat gezondheid, effectiviteit en maatschappelijke baten als leidraad neemt.

De kosten van niets doen zijn bekend: miljarden per jaar, levens verwoest, gezinnen onder druk. De kosten van iets nieuws proberen? **€550.000**. Geen structureel bedrag, geen blanco cheque, maar een eenmalige investering in onderbouwde zorginnovatie.

Tijd dus voor een rationeel besluit: steun dit onderzoek. Niet omdat psilocybine de oplossing voor alles is, maar omdat we het ons niet kunnen permitteren om de verkeerde middelen te blijven normaliseren, terwijl kansrijke alternatieven ongebruikt blijven liggen.

Youri Hazeleger
joet@joet.nl